

OSOBNOSTI
NOVÉHO ZÁKONA

JAN KŘTITEL - PŘEDCHŮDCE KRISTA

Zlatý verš: Mal. 4,5.6.

Úvod: Jan Křtitel jako spojující článek mezi starými a novými cestami Prozířetelnosti, vystupuje v moci a duchu Eliášově, aby připravil cestu Páně a obrátil lidi ke smýšlení spravedlivých. Je proto představitelem těch, kteří žijí před příchodem Krista, jimž Bůh svěřil svaté pravdy, aby je zvěstovali lidem a připravili cestu pro jeho druhý příchod.

PŘEDCHŮDCE V PROROCTVÍ

1. Které starozákonní proroctví předpovědělo příchod a službu kazatele pouště? Jaké veliké dílo měl vykonat? Iz.40,3—5; Mat.3,1—3.
2. Jak popisuje prorok Malachiáš poslání Jana Křtitele? Mal.4,4.5.6.

Jan Křtitel obdržel Boží výzvu, aby se stal pochodní hořící a vyšel v moci a duchu Eliášově na témže místě u Jordánu, kde kdysi Eliáš upustil svůj plášť a odkud vstoupil do nebe.

3. Co podlivuhodného se dověděl kněz Zachariáš, když konal před Bohem službu v chrámě? Jaké naučení obdržel o Janově výchově a životních zvycích? Luk.1,5—7.

„Předivná myšlenka! Anděl, stojící ve slávě nejbližší Synu Božímu, jest oním vyvoleným, jenž má hříšnému člověku oznámit úmysly Boží. Jan měl vystoupit jako reformátor. Svým zdrželivým životem a prostým oděvem měl kárat tehdy panující nestřídmost. Proto bylo dáno Janovým rodičům od anděla ono nařízení o střídmosti v životosprávě.“
EGW

4. Které proroctví pronesl Zachariáš při narození Jana? Luk.1,63—69.

JANOVO MLÁDÍ A SLUŽBA

5. Kde strávil Jan Křtitel velkou část svého mládí? Luk.1,80.

„Zachariášův syn by byl býval vychován pro kněžský úřad, ale obvyklá výchova v rabínských školách by ho učinila neschopným pro tak velké dílo. Bůh jej neposlal k učitelům bohosloví, aby se naučil vykládat Písma. Povolal ho na poušť, aby se tam učil z přírody a od Boha. V pusté krajině, uprostřed strmých kopců, divokých propastí a skalních roklin a jeskyň, našel svůj domov. Zřekl se všech radovánek a všeho pohodlí v životě a vyvolil si přísnou sebekázeň. Zde se učil jednoduchosti a pokoře. Nerušen světským ruchem, mohl se plně věnovat studiu přírody, zjevení a prozíratelnosti. Poušť byla Janovi školou a svatyní.“ EGW

6. Co je praveno o Janově jednoduchosti v odívání a jídle? Mat.3,4.

„Jan se oddělil od přátel a od přepychu života. Jednoduchost jeho oděvu, šat z velbloudí srsti, byla stálou výtkou pro výstřednost a okázalost židov-

ských kněží a lidu. Jeho skromná potrava, kobylinky a med lesní, byla rovněž výtkou pro požívačnost tehdejší doby.“ EGW

7. Jaký neobyčejný úspěch provázel službu tohoto pokorného evangelisty? Mat.3,5.6.

„Knížata a rabíni, vojáci, publikáni a venkované přicházeli, aby slyšeli proroka. Varovným poselstvím byli od Boha vyburcováni. Mnozí učinili pokání a dali se pokřtít. Lidé všech povolání a stavů uposlechli volání Jana Křtitele, aby si zajistili podíl v království, které hlásal.“ EGW

ODVÁŽNÝ, AVŠAK POKORNÝ

8. Jak oslovil Jan náboženské vůdce, kteří se postavili ke křtu? Mat.3,7—10.

„Jan prohlásil učitelům v Izraeli, že jejich pýcha, sobectví a krutost, prozrazuje, že jsou pokolením ještěřčím, kletbou pro lid a nikoli dítkami spravedlivého a poslušného Abrahama. Se zřetelem na světlo, které obdrželi od Boha, byli horší než pohané, nad které se tak rádi povyšovali. Pouhé vyznání nemá cenu. Neshoduje-li se jejich povaha se zákonem Božím, nejsou jeho lidem.“ EGW

9. Kterým zřetelným výrokem prohlásil Jan sama sebe za pouhého předchůdce Mesiáše? Jan 1, 19—27; Luk.3,15—17.

10. Která vzácná příležitost byla poskytnuta Janu Křtiteli? Mat.3,13—17.

„Když Ježíš přišel a žádal o křest, Jan v něm poznal takovou čistotu povahy, jakou dosud nespatriil u nikoho z lidí. Celé okolí bylo naplněno svatostí a vzbuzovalo úctu.“ EGW

- 11. Který výrok zjevuje Janovu pokoru ducha, když se dovídá o úspěšné službě Kristově? Jan 3,26—30.**

Po nějaký čas byl vliv Janův v Palestině větší než vliv vůdců a kněží. Avšak ponenáhlu jeho obliba klesala a zástupy se více přidržely Krista. On však nežárlí, neboť jeho život byl zbaven vlastního „já“.

KONEC JANOVY SLUŽBY

- 12. V jakých okolnostech strávil Jan poslední měsíce svého života? Mat.14,2—12.**

„Ve svém poslání stál tu Jan Křtitel jako nebojácný svědek, kárající nepravost na každém místě. Odvážil se kárat i samotného krále Herodesa.“ EGW

- 13. Jaké poselství poslal Jan před svou smrtí ke Kristu a jaké odpovědi se mu dostalo? Mat.11,2—6.**

„Jan rozuměl nyní lépe povaze Kristova poslání, odevzdal se Bohu na život a na smrt, aby co nejlépe sloužil zájmům věci, kterou tak miloval. Ježíš nezasáhl k vysvobození svého služebníka. Ale pro tisíce těch, kteří v dalších letech měli projít vězením k smrti, měl Jan první vypít kalich mučedníka.“ EGW

- 14. Jaké výmluvné svědectví vydal Pán Ježíš o životním díle Jana Křtitele? Mat.11,7—14.**

„Nebyl větší Enoch, který byl vzat do nebe, nebyl větší ani Eliáš, který tam vstoupil v ohnivém voze. A přitom Jan Křtitel zahynul osamocen ve vězení. Ze všech darů, které mohou dát nebesa lidem, je

společenství s Kristem největším majetkem a největší ctí.“ EGW

2. ÚKOL – DNE 10. ŘÍJNA 1959

CELNÍK - LÉVI MATOUŠ

Zlatý verš: Mat.11,28 – 30.

Úvod: Svědectví nejstarší křesťanské tradice je jasné a shodné, že čtyři evangelia byla dána církvi Kristově skrze Ducha svatého. Psali je lidé jako Boží nástroje a evangelia nesou jejich jména. Pisatelé byli tak zahloubáni do svého předmětu, že vlastní já bylo úplně zapomenuto. Psali o božské osobnosti, které není rovno. V jejich spisech je rozdíl v jednotlivostech, avšak žádných rozporů. Duch je naprosto shodný a jednotný. Každý z nich přispívá svým vyprávěním k dokonalosti. O rodičích a mládí Matouše, který je také nazýván Léví, nevíme ničeho. Víme jen, že je synem Alfeovým a zřejmě bratrem jednoho z učedníků, známého pod jménem Jakub. (Viz Mar.2,14; Mat.10,3.)

POVOLÁNÍ MATOUŠE

1. Jaké zaměstnání provozoval Matouš a jak poblíželi Židé na tuto službu? Mat.9,9. Luk.7,34.

„Z římských úředníků v Palestině byli celníci nejvíce nenáviděni. Výběřčí poplatků nebyli pouze nástroji římského útlaku, byli vyděrači i na vlastní

pěst, obohacovali se na úkor lidu. Na Žida, který přijal tento úřad z rukou Římanů, se dívali všichni jako na člověka, který zradil čest národa. Byl považován za odpadlíka a byl zařazován mezi příslušníky nejhorší společnosti.“ EGW

**2. Jak se zachoval tento celník ke Kristovu volání?
Luk.5,27.28.**

„Jednoho dne, když celník seděl ve své budce, viděl, že se přibližuje Ježíš. Jeho překvapení bylo veliké, když slyšel slova, která platila pro něj: „Následuj mne!“

Matouš opustil všecko a šel za ním. Neváhal, neptal se, nemyslel na své výnosné zaměstnání, které měl zaměnit za chudobu a těžkosti. Stačilo mu vědomí, že bude s Ježíšem, že bude moci naslouchat jeho slovům, a že s ním bude moci pracovat. Tak se rozhodl Matouš ve svém blahobytu, Ondřej a Petr ve své chudobě. U každého bylo stejné odevzdání.“ EGW

MATOUŠOVA HOSTINA

3. Co učinil Matouš pro své přátele, když přijal pozvání, aby se připojil ke skupině Kristových učedníků? Luk.5,29.

„Matouš v radosti ze svého nového učednictví se snažil přivést i své dřívější druhy k Ježíši. A tak učinil slavnost ve svém domě a pozval své příbuzné a přátele. Nebyli tu jen celní, ale také jiní lidé pochybné pověsti, kteří byli zapuzováni svými bázlivějšími sousedy.“ EGW

**4. Kdo byl čestným hostem na této slavnosti?
Mar.2,15.**

„Slavnost byla pořádána na počest Ježíše, který neváhal přijmout pohostinství. Věděl dobře, že to bude urážkou pro stranu farizeů a že mu to bude škodit na pověsti u lidu. Ale žádný tehdejší ceremoniel, žádné předsudky nemohly ovlivnit jeho pohnutky. Vnější rozlišování nemělo u něho významu. Srdce jej táhlo tam, kde byly duše žíznící po vodě života.

Ježíš seděl jako vážený host za stolem celníků. Svou sympatií a svou vlídnou družností dal najevo, že uznává důstojnost člověka.“ EGW

5. Co odpověděl Pán Ježíš na kritiku zákoníků a farizeů? Mat.9,11—13; Luk.5,30—32.

„Ačkoli farizeové smýšleli o sobě vysoko, byli ve skutečnosti v horším stavu než ti, kterými pohrdali.

APOŠTOL JEŽÍŠE KRISTA

6. Kdo z celníků obdržel božské pověření, když učedníci byli vyvoleni za apoštoly? Mat.10,1—4.

„Jestliže náboženský vůdce vyvolil celníka za svého bezprostředního spolupracovníka, dopustil se urážky náboženských, sociálních i národních zvyků.“ EGW (1.Sam.2,8.)

7. Kde je v Novém Zákoně poslední zmínka o Matoušovi? Sk.1,13.

8. Který rodokmen uvádí Matouš v úvodu knihy, která nese jeho jméno? Mat.1,1—17.

Zřejmým účelem této knihy je zjevit Ježíšo z Nazareta, jako královského Mesiáše, o němž mluví Starý Zákon. Kristus se narodil z královské větve Judovy v naprostém souhlasu s proroctvím. Je také pozorou-

pěst, obohacovali se na úkor lidu. Na Žida, který přijal tento úřad z rukou Římanů, se dívali všichni jako na člověka, který zradil čest národa. Byl považován za odpadlíka a byl zařazován mezi příslušníky nejhorší společnosti.“ EGW

**2. Jak se zachoval tento celník ke Kristovu volání?
Luk.5,27.28.**

„Jednoho dne, když celník seděl ve své budce, viděl, že se přibližuje Ježíš. Jeho překvapení bylo veliké, když slyšel slova, která platila pro něj: „Následuj mne!“

Matouš opustil všechno a šel za ním. Neváhal, neptal se, nemyslel na své výnosné zaměstnání, které měl zaměnit za chudobu a těžkosti. Stačilo mu vědomí, že bude s Ježíšem, že bude moci naslouchat jeho slovům, a že s ním bude moci pracovat. Tak se rozhodl Matouš ve svém blahobytu, Ondřej a Petr ve své chudobě. U každého bylo stejné odevzdání.“ EGW

MATOUŠOVA HOSTINA

3. Co učinil Matouš pro své přátele, když přijal pozvání, aby se připojil ke skupině Kristových učedníků? Luk.5,29.

„Matouš v radosti ze svého nového učednictví se snažil přivést i své dřívější druhy k Ježíši. A tak učinil slavnost ve svém domě a pozval své příbuzné a přátele. Nebyli tu jen celní, ale také jiní lidé pochybné pověsti, kteří byli zapuzováni svými bázlivějšími sousedy.“ EGW

**4. Kdo byl čestným hostem na této slavnosti?
Mar.2,15.**

„Slavnost byla pořádána na počest Ježíše, který neváhal přijmout pohostinství. Věděl dobře, že to bude urážkou pro stranu farizeů a že mu to bude škodit na pověsti u lidu. Ale žádný tehdejší ceremoniel, žádné předsudky nemohly ovlivnit jeho pohnutky. Vnější rozlišování nemělo u něho významu. Srdce jej táhlo tam, kde byly duše žíznící po vodě života.

Ježíš seděl jako vážený host za stolem celníků. Svou sympatií a svou vlídnou družností dal najevo, že uznává důstojnost člověka.“ EGW

5. Co odpověděl Pán Ježíš na kritiku zákoníků a farizeů? Mat.9,11—13; Luk.5,30—32.

„Ačkoli farizeové smýšleli o sobě vysoko, byli ve skutečnosti v horším stavu než ti, kterými pohrdali.

APOŠTOL JEŽÍŠE KRISTA

6. Kdo z celníků obdržel božské pověření, když učedníci byli vyvoleni za apoštoly? Mat.10,1—4.

„Jestliže náboženský vůdce vyvolil celníka za svého bezprostředního spolupracovníka, dopustil se urážky náboženských, sociálních i národních zvyků.“ EGW (1.Sam.2,8.)

7. Kde je v Novém Zákoně poslední zmínka o Matoušovi? Sk.1,13.

8. Který rodokmen uvádí Matouš v úvodu knihy, která nese jeho jméno? Mat.1,1—17.

Zřejmým účelem této knihy je zjevit Ježíše z Nazareta, jako královského Mesiáše, o němž mluví Starý Zákon. Kristus se narodil z královské větve Judovy v naprostém souhlasu s proroctvím. Je také pozor-

hodné povšimnout si, že Starý Zákon končí zpětným pohledem na Mojžíše a pohledem do budoucnosti na příchod „Eliáše proroka“, čili Jana Křtitele, předchůdce Kristova. Po 400 letech prorockého mlčení Matouš začíná Abrahamem a Davidem, kteří se těšili jistotě budoucího vykupitele. Při každé příležitosti ukazuje na spojitost mezi Kristem a Izraelem, mezi Kristem a Starým Zákonem. Neustále se vrací v evangeliu důrazné a přesvědčivé „toto pak všechno stalo se, aby se naplnilo, co bylo pověděno od Pána skrze proroka“.

9. Které zajímavé příhody vypravuje Matouš v souvislosti s narozením Kristovým? Mat.2,1—11.

Matouš je také jediným pisatelem, který mluví o útěku do Egypta (Mat.2,13.14.), o návratu do Nazareta (Mat.2,19—23), Petrovo chození po vodě (Mat.14,28—31), o snu Pilátovy ženy (Mat.27,19), o objevení se vzkříšených svatých (Mat.27,52), o podplacení vojenských stráží (Mat.28,12—15).

NAUČENÍ BOŽSKÉHO UČITELE

10. Jak zdůrazňuje Matouš Kristovu oblíbenou metodu vyučování? Mat.13,34.

Následující podobenství zaznamenává pouze Matouš: koukol (Mat.13,24—30), skrytý poklad v. 44, vzácná perla v. 45, síť v. 47.48, nemilosrdný služebník (Mat.18;23—25), dělníci na vinici (Mat.20, 1—16), dva synové (Mat.21,28—32), svatba královského syna (Mat.22,1—14), deset panen (Mat.25, 1—13), hřivny v. 14—30, ovce a kozlové v. 31—46.

11. Které dva proslovy podává Matouš podrobněji a plněji než ostatní evangelisté? Mat.kap.5—7, kap.24 a 25.

12. Kterým důležitým a dalekosahajícím příkazem končí evangelium Matoušovo? Mat.28,19.20.

„Spasitelův příkaz daný učedníkům, platí pro všechny věřící v Krista až do skončení světa. Každý, kdo přijímá Kristův život, má působit pro spasení svých bližních. Proto byla ustanovena církev a všichni, kteří na sebe berou její svaté závazky, musí být Kristovými spolupracovníky.“
EGW

13. Jaké opatření bylo učiněno k vykonání tohoto svatého pověření? Mat.28,18; Sk.1,8.

„Každý, kdo posvětil Bohu duši, ducha i tělo, bude ustavičně přijímat novou duševní, duchovní i tělesnou sílu. K dispozici jsou nevyčerpatelné zdroje nebes. Boží milost rozšiřuje schopnost a Bůh sám přichází na pomoc v díle zachraňování duší.“ EGW

3. ÚKOL – DNE 17. ŘÍJNA 1959

JAN MAREK MISONÁŘ A SPISOVATEL

Zlatý verš: Mar.10,27.

Úvod: Pisatel druhého evangelia je příbuzný Barnabáše. Jeho matkou byla jeruzalémská žena, jménem Marie (Sk.12,12), v jejímž domě se scházeli první křesťané. Z toho možno usuzovat, že rodina Markova byla zámožná a již od prvních počátků věrná křesťanství. Z listu ke Kolosenským (4,10)

se dovídáme, že Marek byl s ap. Pavlom ve vazbě v Římě, kde se rovněž setkal s ap. Petrem. Mnozí křesťanští spisovatelé od nejstarších dob věřili, že Petr spolupracoval s Markem na přípravě druhého evangelia. Obsah druhého evangelia naznačují, že bylo psáno pro věřící z pohanství, hlavně Římány. Cílem evangelia Markova je ukázat Krista v božské velikosti. Vynechává některé podrobnosti, týkající se židovského zákona, neuvádí rodokmen Kristův, nemluví nic o jeho narození, zmiňuje se jen letmo o proroctvích, která se splnila v Kristově životě, smrti a vzkříšení. Naproti tomu pečlivě vykládá židovské zvyky a slova, kterým nemohli dobře porozumět křesťané z pohanství. Evangelium Markovo je rozsahem nejkratší. Sloh je vytríben, události jsou plny pohybu a názornosti.

MISIJNÍ ZKUŠENOSTI

1. Co víme o rodinném prostředí Jana Marka? Sk.12,12.

2. S kým začal Jan Marek pracovat pro Krista? v.25.

„Barnabáš pocházel z Cypru a byl Markovým příbuzným. Markova matka se záhy obrátila na křesťanství a její domov se stal útlukem pro apoštoly. Tam si byli jisti, že vždy naleznou přijetí a místo pro odpočinek. Při jedné takové návštěvě navrhl Marek Pavlovi a Barnabášovi, že je bude doprovázet na jejich misijní cestě. Cítil ve svém srdci volání Boží a zatoužil odevzdat se cele dílu evangelia.“ EGW

3. V jaké funkci Marek doprovázel Pavla a Barnabáše na jejich první misijní cestě? Sk.13,5.

4. Co učinil Jan Marek, když nastaly těžkosti a nebezpečí? v.13.

„Zde Marek přemožen strachem a malomyslností, zakolísal na čas ve svém rozhodnutí odevzdat se dílu Božímu. Nezvyklý snášet těžkosti, zalekl se nebezpečí a strádání na cestě. Za příznivých okolností pracoval s úspěchem, ale nyní uprostřed odporu a nebezpečí, které tak často přichází na průkopníky, neprokázal statečnost dobrého bojovníka kříže. Musel se ještě naučit snášet nebezpečí, pronásledování a protivenství. Marek ztratil odvalu, nemohl a nechtěl již dále. Vrátil se proto do Jeruzaléma.“ EGW

NÁVRAT DO EVANGELISAČNÍ SLUŽBY

5. Co se přihodilo, když Marek se znovu rozhodl nastoupit službu evangelia? Sk.15,36—39.

„Barnabáš byl ochoten jít s Pavlem, ale chtěl přibrat Marka, který se znovu rozhodl pro službu evangelia. Pavel tomu prudce odporoval. Nepokládal za vhodné vzít s sebo učlověka, který je během první misijní cesty opustil. Nebyl nikterak ochoten omluvit Markovu slabost, která se projevila opuštěním díla Božího a útokem do nebezpečí a pohodlí domova. Trval na tom, že člověk, jemuž se nedostává síly, se nehodí pro dílo vyžadující trpělivosti, sebezapření, statečnosti, víry, oddanosti a ochoty k oběti a kdyby toho bylo třeba i vlastního života.“ EGW

6. Co řekl Pavel o Markovi v době svého uvěznění v Římě? 2.Tim.4,11. Kol.4,10. Filem.24.

„Markova křesťanská zkušenost se od oné doby prohloubila. Podrobným studiem života a smrti

Kristovy nabyl jasnější názory o poslání Spasitele, jeho úzkostech a bojích. Marek se stal ochotným následovníkem svého Pána. V jizvách na rukách a nohách Kristových spatřoval službu pro lidstvo a cestu sebezapření, která vedla k záchraně ztracených. Nyní, když sdílel s Pavlem osud vězně, porozuměl mnohem lépe nekonečnému zisku vlastnit Krista. Marek se stal moudrým a milovaným pomocníkem Pavlovým a necouvl ani před nejtvrďšími zkouškami a protivenstvími.“ EGW

7. Kterými slovy projevuje Petr svou lásku a úctu k Markovi? 1.Petr.5,13.

Město Řím bylo duchovním „Babylonem“, které má Petr nepochybně na mysli, neboť zde také skončil svou činnost. Má se také za to, že tam Marek napsal evangelium, které je ohlasem kázání Petrova.

8. Kterou pravdu se Marek snaží vštipit svým čtenářům? Mar.9,23; 10,27.

9. Který krátký výrok Kristův zaznamenává, aby vzbudil naprostou důvěru v božskou moudrost a moc? Mar.11,22.

Dítky Boží vírou vybojovávaly království, činily spravedlnost, docházely zaslíbení, zacpávaly ústa lvům, uhašovaly moc ohně, utekly ostrosti meče. Vírou máme také my všechno dosahovat od Boha. „Můžeš-li tomu věřit? Všecko jest možné věřícímu?“

10. Kterou skutečnost z velkého proroctví našeho Spasitele zaznamenává pouze Marek? Mar.13,24.

Dvacetpět let po soužení objevilo se další znamení, o němž mluvilo proroctví: „zatmí se slunce a měsíc

nedá záře své“. Tato znamení se splnila v krátké době v „oněch dnech“ a „po oné tísní“, v letech 1773—1798.

11. Jak podává Marek veliký příkaz Mistrův? Mar. 16,15.

12. Jak splnili věřící tento příkaz po nanebevzetí Krista? Mar.16,20.

„Jako kdysi Kristus vysílal své učedníky, tak posílá dnes členy církve. Pán dal církvi svatou úlohu. Každý člen má být nástrojem, kterým Bůh zjevuje světu svou milost a nevyčerpatelné bohatství Kristovo. Po ničem Pán tak netouží, jako po lidech, kteří by představili světu jeho ducha a jeho charakter. Čeho svět nejvíce potřebuje, je projev Spasitelovy lásky v lidech. Celé nebe čeká na muže a ženy, na kterých by Bůh mohl zjevit moc křesťanství.“ EGW

4. ÚKOL — DNE 24. ŘÍJNA 1959

LUKÁŠ - „LÉKAŘ MILÝ“

Zlatý verš: Luk.4,18.19.

Úvod: Lukáše známe jako autora třetího evangelia a také jako autora Skutků apoštolských. Podobně jako evangelium Markovo i třetí evangelium je určeno křesťanům z pohanství.

Lukáš pocházel pravděpodobně z Antiochie a byl z rodiny pohanské. V jeho povaze jsou nápadné

čistě řecké rysy. Měl výborné řecké vzdělání a lehce se vyjadřoval. Byl bystrým pozorovatelem a svědomitým kronikářem. Sesbíral zprávy o životě Ježíše Krista od přímých svědků. Píše čistší řečtinou než všichni ostatní novozákonní spisovatelé. V Antiochii poznal ap. Pavla a stal se jeho věrným průvodcem na jeho apoštolských cestách. Sdílel s ním i první i druhé zajetí v Římě. Pavel se o něm ve svých listech zmiňuje třikrát.

VĚNOVÁNÍ LUKÁŠOVÝCH SPISŮ

1. Komu věnuje Lukáš svůj spis? Čeho chce tím dosáhnout? Luk.1,1—4.

Slovo Theofil se vykládá přítel Boží. Patrně šlo o nějakého Řeka, zastávajícího významné místo. Lukášovo evangelium je mladší než Matoušovo a Markovo. Že Lukáš byl nadaným a vzdělaným spisovatelem, je vidět z toho, jak události evangelia mistrně spojuje se světovou historií a zaznamenává mnohé zprávy ze života Spasitele, kterých bychom jinak neznali.

2. Z čeho poznáváme, že Lukáš již napsal jednu knihu? Sk.1,1—3.

KRISTUS JAKO ČLOVĚK I BŮH

3. Které zprávy evangelia Lukášova zdůrazňují nadpřirozené zrození Kristovo? Luk.1,26—37; 2,8—14.
4. Až kam sleduje Lukáš rodokmen Kristův? Luk.3,38; Mat.1,1.2.

Lukáš sleduje rodokmen Kristův přes Marii (Luk.3, 23), i když její jméno není uvedeno. Obyčejem bylo

uvádět jméno manžela místo manželky. Matouš sleduje rodokmen Kristův přes Josefa, ovšem jak Marie tak i Josef byli potomky Davidovými.

5. Jak mírně křídí Lukáš lásku a milosrdenství Pána Ježíše k chudým, opuštěným a vyvrženým? Luk.7,37.38; 15,1; 17,12—14.

Syn Boží se stal na zemi Synem člověka a neúnavným služebníkem pro lidstvo.

6. Co praví tento autor o Kristově zbožnosti? Luk.6,12.

Lukáš přináší tři podobnosti o modlitbě, která nenajdeme v ostatních evangelích: přítel o půlnoci (Luk.11,5—8), nespravedlivý soudce (Luk.18,1—8) a farizeus a publikán (Luk.18,9—14).

Zaznamenává pro nás osm příhod z modlitebního života Mistra: při křtu (3,21), na poušti (5,16), před volbou svých učedníků (6,12), při proměnění (9,29), při uvedení modlitby Otčenáše (11,1), za Petra (22,32), v zahradě Getsemane (22,44) a na kříži (23,46).

ZVLÁŠTNOSTI EVANGELIA LUKÁŠOVA

7. O kterých ženách se Lukáš zmiňuje ve svém vypravování? Luk.1,5.27; 2,36; 8,2.3; 10,38.39.

Třetí evangelium kdosi nazval „evangelium žen“, Kristus ctěl a uznával ženu a proto Lukáš jim dává čestná místa. Podle Lukáše mají ženy největší soustrast s trpícím Kristem a zase ženy prvé zvěstují apoštolům radostnou zprávu o zmrtvýchvstání Páně.

8. Kterým zvláštním výrazem uvádí Lukáš podobnost Ježíšova? Luk.5,36.

Mimo tři podobenství jak je zaznamenáváme pod otázkou 6, je Lukáš jediným pisatelem, který zachycuje podobenství o dvou dlužnících, o planém fíkovníku, o milosrdném Samaritánu, o veliké večeři, o ztraceném groši, o marnotratném synu, o bláznivém bohatci, o boháči a Lazarovi, o nevěrném šafáři, o nevěrném služebníkovi, o svatební hostině a o moudrém šafáři.

9. Kterými slovy zachycuje Lukáš Mistrův příkaz evangelisace celého světa? Luk.24,47; Sk.1,8.

PAVLŮV SPOLUPRACOVNÍK

10. Kdy se stal Lukáš spolupracovníkem Pavlovým? Sk.16,9.10.

„Zde najednou přechází vypravování do první osoby množného čísla, z čehož jde najevo, že Lukáš byl členem Pavlovy družiny na jeho druhé misijní cestě. Lukáš, pisatel evangelia, konal lékařskou misii. Apoštol Pavel slyšel o jeho lékařských schopnostech a vyhledal jej jako toho, jemuž Pán svěřil zvláštní dílo. Zajistil si jeho spolupráci a Lukáš jej nějaký čas doprovázel z místa na místo. Po nějakém čase Pavel zanechal Lukáše ve Filipis v Macedonii. Zde pokračoval několik let v práci jako lékař i jako učitel evangelia. Jako lékař sloužil nemocným a modlil se za jejich uzdravení mocí Boží. Tak se mu otevírala cesta pro kázání evangelia mezi pohany.“ EGW

11. Na kterých dalších cestách Lukáš doprovázel Pavla? Sk.20,5.6; 21,17.18; 27,1; 28,12—14.

O šest let později se znovu setkáváme s Lukášem na třetí apoštolské cestě a pak v Pavlově římském vězení.

**12. Jak ho vzpomíná Pavel ve svých epištolách?
Kol.4,14; Filem. 24.**

**13. Které zkušenosti vzpomíná Pavel za svého dru-
hého uvěznění? 2.Tim.4,10.11a.**

„Démás, tísněn a polekán těžkostmi a nebezpečím opustil pronásledovaného apoštola. Pavel píše tuto zkušenost Timoteovi a praví: „Toliko Lukáš jest se mnou“. Oslaben věkem, prací a neduhy, apoštol potřeboval služby svých bratří více než kdykoli před tím. Nacházel se v tmavém a vlhkém vězení v Římě. Služba milovaného učedníka a věrného přítele byla pro Pavla velikou útěchou a umožnila mu styk s bratřími a okolním světem.“ EGW

Pozoruj nápadný rozdíl mezi Démásem a Lukášem. Jeden miloval přítomný svět a opustil službu Kristovu. Druhý se vzdal vábných vyhlídek svého povolání a věnoval se svatému dílu evangelia. Jaká to víra a zbožnost! Jaká to přednost stát se poslední lidskou útěchou velikému apoštolu pohanů!

Čím budeš na konci svého života? Démásem neb Lukášem?

5. ÚKOL – DNE 31. ŘÍJNA 1959

UČEDNÍK, KTERÉHO MILOVAL JEŽÍŠ

Zlatý verš: Jan, 17,23.

Úvod: Jan byl nejmladší z apoštolů, avšak nejhlouběji se ponořil do tajemství Kristovy osoby. Úzkým společenstvím s Ježíšem byl schopen mluvit

o oněch skrytých zřídlech života a víry, které jedině mohou utišit touhy lidské duše. Jan je pisatelem čtvrtého evangelia, tří listů a knihy Zjevení.

Evangelium Janovo je jediné, které zaznamenává rozhovor Pána Ježíše s Nikodémem (3,1—21), rozmluvu se Samaritánkou (4,5—26), kázání o chlebě života (6,26—63), kázání slavnosti stánků (7,14 až 39), řadu osobních rozhovorů s učedníky (14—17 kap.) a následujících šest významných zázraků: proměnění vody ve víno (2,1—11), uzdravení syna knížete (4,46—54), uzdravení člověka u rybníka (5,1—9), uzdravení slepého od narození (9,1—7), vzkříšení Lazara (11,1—46), druhé lovení ryb (21,1—11).

JANŮV CHARAKTER

„Apoštol Jan byl svými bratřími označován jako „učedník, kterého miloval Ježíš“. Nebyl bázlivě, slabé nebo nestálé povahy. Přátelství Ježíšovo ho zvláště těšilo. Měl vroucí, milující srdce a byl osobností přívětivou. Mnohokrát mu Pán prokázal důvěru. Byl jedním z těch tří učedníků, kteří byli svědky slávy Kristovy na hoře proměnění a zápasu v Getsemane. To byl on, komu svěřil Pán svou matku v hodině bolesti na kříži. Lásku Mistrovu opětoval nadšeným odevzdáním. Jan se přidržel tak pevně Pána, jako se popínavé rostliny drží sloupu. Nelekl se nebezpečí, které mu hrozilo v soudní síni. Z lásky k Ježíši setrval pod křížem a když zvěděl o jeho vzkříšení, spěchal ke hrobu a předběhl dokonce Petra, který býval vždy první. Ta jeho láska k Mistru nebyla pouhým přátelstvím. Byla to silná láska kajícího hříšníka, který si uvědomil své vykoupení krví Ježíšovou. Bylo to pro něj největší ctí pracovat a trpět pro Pána.“ EGW

MLADISTVÝ UČEDNÍK

1. Kdo byli první následovníci Ježíše? Jan 1, 35—40.

„Opustili Jana Křtitele a šli za Ježíšem. Jeden z nich byl Ondřej, bratr Šimona, druhý Jan evangelista. Tito dva byli prvními učedníky Spasitele a následovali ho všude. Dychtili po tom, aby s ním mohli mluvit, ale uctivě mlčeli, jsouce přemoženi myšlenkou „jest tento Mesiášem“?

Ježíš věděl, že tito učedníci jdou za ním. Byli prvním ovocem jeho díla. Srdce božského učitele se radovalo, když se tyto duše daly pohnout jeho milostí.“ EGW

2. Jaké zaměstnání provozoval mladý Jan? Jaké významné jméno obdržel, když ho Pán Ježíš zvolil za svého učedníka? Mat.4,21.22; Mar.3,17.

„Všichni učedníci měli velké chyby, když je Pán povolal do své služby. Ani Jan, který se dostal do nejužšího styku s tichým a pokorným Ježíšem, nebyl ve své povaze tichý a poddajný. Vždyť on i jeho bratr byli nazýváni „synové hromu“. Jakmile někdo Ježíše podceňoval, projevil ihned svou nelibost a bojovnost. Tento milovaný učedník měl špatné sklony, touhu po pomstě a kritického ducha. Byl pyšný, ctižádostivý, toužil po prvním místě v království Božím.“ EGW

3. Které zkušenosti zjevují určité nepěkné rysy, Janova charakteru? Jak byl pokárán? Luk.9, 49.50.

„Jan neměl od přírody jemnost povahy, kterou se vyznačoval později v pokročilém věku. Měl své vážné nedostatky. Byl netoliko pyšný, samolibý

a ctižádostivý, ale prudký, vznětlivý a bojovný, když ho někdo urazil.“ EGW

4. Co pravil Pán při jiné příležitosti, když Jan a jeho bratr usilovali o přední místa v budoucím království? Jaká je božská zásada pravé velikosti? Mat.20,20—28.

„Ten bude Kristu nejbližší, kdo se zde na zemi nejvíce napil z ducha jeho obětavé lásky, která pudí učedníky, aby se vzdali všeho, žili, pracovali a obětovali i sebe pro záchranu lidstva.“ EGW

Z UČEDNÍKA APOŠTOL

5. Jaká mohutná změna se stala s Janem, když den co den patřil na trpělivost, přívětivost a krásu Kristova života? 2.Kor.3,18; 1.J.3,1.2.

„Jan byl často varován a napomínán Spasitelem. Přijímal tyto výtky pokorně. Když byl Janovi představen Boží charakter, viděl jasněji své nedostatky. Denně viděl Jan něžnost a odpouštějícího ducha Ježíšova, slyšel naučení o pokoře a trpělivosti a to bylo v rozporu s jeho povahou. Den co den bylo jeho srdce přitahováno ke Kristu, až v lásce ke svému Mistru ztratil ze zřetele vlastní své „já“. Krása svatosti, která Jana proměnila, vyzařovala z jeho zevnějšku. Hleděl vytrvale na svého Spasitele v úctě a lásce, až jeho jedinou touhou bylo, být podobný Kristu, mít s ním společenství a aby v jeho charakteru se odrážel obraz Ježíše.“ EGW

6. Jaká svatá povinnost byla uložena Janovi při ukřižování Krista? Jan 19,25—27.

„Jan porozuměl slovům Kristovým a přijal tuto důvěru. Vzal Marii do svého domu a něžně o ni pečoval. Jan tím získal veliké požehnání, neboť mu ustavičně připomínala jeho milovaného Mistra.“
EGW

7. Jaké zkušenosti učinil tento mladý apoštol po odchodu Krista a vylití Ducha svatého? Sk.3, 1—8; 4,3.13.19; 5,17—20.26.40.

„Jan byl mocným, horlivým a neobyčejně vážným kazatelem. Krásnou řečí a zvučným hlasem přinášel slovo Kristovo a vyprávěl o jeho činech. Když léta mījela a počet věřících rostl, Jan pracoval s rostoucí oddaností pro své bratry.“

JANOVA SLUŽBA CÍRKVI

8. Co je cílem sepsání evangella Janova? Jan 20,31.

Všeobecně se má za to, že Jan psal své evangelium v Efezu. Předpokládá se, že tam pracoval na sklonku svého života. Pisatel počítá s tím, že významné události ze života Kristova, jak je vyprávěli Marek, Matouš a Lukáš, jsou dobře známé. Proto si všímá zejména vnitřního duchovního života Syna Božího. Výběr a uspořádaná látka směřuje k jednomu cíli, aby vyniklo božství Spasitelovo.

9. Co píše Jan o Kristově jednotě s Otcem? Jan 14, 8—11; 14,16.17; 17,13—15.

Evangelium Janovo zjevuje božství Krista od počátku, (1,1—14; 8,58; 17,5) zdůrazňuje Boží otcovství (4,23; 5,21), mluví o úloze Ducha svatého (14,16—18.26; 16,7—13), představuje Krista jako

božského učitele (3,2), získávatele duší (4,9.10), velikého lékaře (5,8.9), chléb života (6,48), vodu života (4,13), světlo světa (8,12), dobrého pastýře (10,11), vzkříšení a život (11,25), velikého přímlovce (17,1—26) a vítěze nad smrtí (20,14; Zj. 1,18).

JINÁ VNUKNUTÁ PÍSMÁ

10. Jaké poměry v církvi vedly Jana k napsání tří listů? 1.J.4,1; 2.J.7,10; 3.J.9,11.

„Epištoly Janovy jsou prochnuty duchem lásky. Zdá se, že své pero namácel v lásce. Když se však setkal s těmi, kdo přestupovali zákon, a při tom tvrdili, že žijí bez hříchu, neváhal jim ostře poukázat na hrozný klam.“ EGW

11. Jakou zkušenost učinil jedné soboty, když byl ve vyhnanství na osamělém ostrově? Zj.1,9.10. 12—17.

Ten Ježíš, s kterým měl úzké společenství před více než půl stoletím, přichází nyní navštívit letitého a zkušeného apoštola. Za vlády císaře Domitiana byl Jan dopraven do Říma, odsouzen a uvržen do kotle s vařícím olejem. Avšak Pán zachoval život svého věrného služebníka. Později byl uvržen do vyhnanství na osamělý ostrov Patmos.

12. K čemu byl Jan vyhlášen, když spatřil vidění o budoucích bojích a vítězstvích církve? Zj.1, 11.19.

Tento temný příbytek se stal pro služebníka Božího bránou nebeskou. Když nemohl déle svědčit o Kristu, kterého miloval, tak poselství, kterého se mu dostalo na onom pustém místě, se stalo

světlem, které nikdy nemělo zhasnout. Je to kniha Zjevení.“ EGW

13. Jaká radostná výzva zaznívá na konci nebeských vidění? Zj.22,17.

6. ÚKOL – DNE 7. LISTOPADU 1959

ŠIMON PETR - APOŠTOL NADĚJE

Zlatý verš: 1.Petr.1,3.

Úvod: „Kdo se vzdá svého já a učiní ve svém srdci místo pro působení Ducha svatého a posvěti se cele Bohu, může být trvale užitečný pro království Boží.“ EGW

Život Petrův je znám lépe než život kteréhokoliv jiného z jedenácti učedníků Páně. Četné zaznamenané příhody v evangelích a Skutcích apoštolských zjevují nám dynamickou povahu Petrovu, která se později cele zasvětila Boží službě. Když byl Petr znovu uveden do úřadu apoštolského, obdržel příkaz „pas mé beránky“ a „pas mé ovečky“, a „až se obrátíš, utvrzuj své bratří“. Petrova dlouholetá služba posvěceného pastýře spolu se vzácnými radami a výstrahami, obsaženými v jeho listech naznačují, že skvěle splnil svěřené mu úlohy.

PRVOTNÍ UČEDNICTVÍ

1. Za jakých okolností Petr přijal Ježíše za Mešiáše? Jan 1,40–42.

„Kristův zrak spočinul na Petrovi. Poznal jeho povahu a celý jeho život. Viděl jeho vznětlivou povahu, jeho milující a soucitné srdce, jeho ctižádost a sebedůvěru, jeho pád, jeho lítost a pokání, jeho působení a konečně mučednickou smrt. Spasitel to všechno viděl a pravil: „Ty jsi Šimon, syn Jonášův, ty slouti budeš Céfás, což se vykládá skála.“ EGW

2. Vypravuj řetěz událostí, které přiměly Petra a jeho přátele rybáře k opuštění všeho a k následování Krista? Luk.5,1—11.

„Petr zvolal: Odejdi ode mne, nebo jsem člověk hříšný! — držel se však Ježíšových nohou a nechtěl se od něho odloučit. Když Izaiáš poznal Boží svatost i svou nehodnost, pak mu bylo svěřeno božské poselství. Jakmile Petr poznal svou nicotnost a úplnou závislost na moci Boží, povolal ho Kristus do svého díla.“ EGW

3. Jaká skvělá zkušenost je zaznamenána o Petrovi v souvislosti s bouří na moři Galilejském? Mat.14,22—33.

„Petr hledí na Ježíše a kráčí bezpečně. Pak se však samolibě ohlíží na své druhy v loďce a odvrací se od Spasitele. Počíná tonout. Cítí chladnou smrt v rozbouřených vlnách, zvedá hlavu a upírá zrak na Ježíše s voláním: „Pane, zachraň mne!“ Ježíš se okamžitě chápe jeho vztažené ruky a praví: „Ó malé víry, proč jsi pochyboval?“ EGW

ÚLOMEK ZE SKÁLY

4. Co odpověděl Petr na otázku, zač pokládají lidé Krista? Jaké prohlášení pak učinil Spasitel? Mat.16,13—18.

„Pravda, kterou Petr vyznal, je základem víry věřícího. Slovo Petr znamená kámen, kus kamene, valící se kámen. Petr nebyl tedy skálou, na níž byla založena církev. Brány pekelné ho přemohly, když se zaklínáním a přísaháním zapřel Pána. Církev byla postavena na Tom, jehož brány pekelné nemohli přemoci, na Ježíši Kristu.“ EGW

5. Čím se chlubil Petr v předvečer Kristova ukřižování? Jak později dokázal svou statečnost? Mar.14,27—31; Jan 18,10.11.

„Kristova slavnostní výstraha byla výzvou ke zpytování srdce. Petr se musel vzdát své sebe-důvěry a mít hlubší víru v Krista.“ EGW

6. Jakou porážku utrpěl Petr při výslechu Krista? Jak projevil své pocity hanby a lítosti? Luk.22, 54—62.

7. Co učinil vzkříšený Pán, aby povzbudil svého sevřeného učedníka? Mar.16,6.7.

„I Petrovi“. Kolik lásky, něžnosti, soucitu a porozumění je v těchto slovech! Marie právě přichází od prázdného hrobu s největším poselstvím, které kdy lidé slyšeli: „Vstáť jest!“ A jen jedno jméno bylo vzpomenuáno: jméno toho, který upadl do špatné společnosti, který zapřel svého Pána a nyní se už necítil být dále Ježíšovým učedníkem. Jaké nevystižitelné milosti a odpuštění se dostalo tomu, který zmařil svatou důvěru.

8. Vypravuj Kristovo poslední zjevení se na moři a znovuuvedení pokořeného Petra do apoštolství! Jan 21, 1—17.

„Petr třikrát veřejně Pána zapřel a Ježíš si třikrát vyžádal ujištění o jeho lásce a oddanosti. Tyto

otázky pronikaly jako šíp Petrovým raněným srdcem.“ EGW

ZMĚNĚNÝ PETR

9. K čemu byl Petr schopný, když o několik týdnů později byl naplněn Duchem Božím? Sk.2, 14—16.37—41.

Petr pak již nebyl ani hrdý ani vychloubavý, nýbrž skromný a nedůvěřoval sám sobě. Byl naplněn Duchem svatým a s jeho pomocí byl rozhodnut smazat skvrnu svého odpadnutí vyvyšováním jména, které před tím zapřel.

10. Jaké statečné svědectví vydali Petr a jeho druhové, když byli uvězněni a pronásledováni? Sk.4,19.20; 5,29.

11. Jaké důležité poslání bylo Petrovi uloženo a která veliká pravda mu byla zjevena? Sk.10, 19—21.34.35.

POSVĚCENÁ SLUŽBA

12. Jak byl Petr podivuhodně vysvobozen, když byl před tím odsouzen k smrti? Sk.12,5—11.

13. Které Duchem naplněné poselství předal Petr věřícím již v pokročilém věku? 1.Petr.1,1; 2.Petr.1,1.2.

„Když čas míjel, rostl vliv apoštola jako vychovatele a vůdce. Ačkoliv nikdy neztratil se zřetele odpovědnost za práci zejména pro Židy, zanesl svědectví také do mnoha zemí a upevňoval víru mnohých v evangelium.“ EGW

14. Jaký postup vzrůstu křesťana a rozvoj charakteru přináší Petr ve svém listu? 2.Petr.1,4—10.
15. Jakou radu dává Petr ostatním pastýřům? 1.Petr.5,1—4.

7. ÚKOL — DNE 14. LISTOPADU 1959

JIDÁŠ - ZRÁDCE

Zlatý verš: Gal.6,7.

Úvod: „Bůh přijímá člověka takového, jaký je, se všemi jeho lidskými slabostmi. Podrobí-li se jeho kázni a učí-li se od něho, vychová si ho Bůh pro svou službu. Nevyvolí si nikoho proto, že by byl dokonalý, ale chce, aby po prožití pravdy byl podoben jeho obrazu.“ EGW

CHARAKTER JIDÁŠŮV

„Příběh Jidášův nám ukazuje smutný konec života, který byl také určen k Boží cti a chvále. Kdyby byl Jidáš zemřel před svou poslední cestou do Jeruzaléma, mohli bychom ho považovat za věrného učedníka. Nebýt vlastnosti, která se projevila na konci jeho života, nebylo by k němu onoho hrozného odporu. Jeho povaha však musela být před světem zjevena. Má to být napomenutí pro všechny, kteří by jako on zradili svaté věci.“ EGW

JEDEN ZE DVANÁCTI

1. Které skutečnosti zaznamenává Lukáš z prvního setkání Jidáše s Pánem? Luk.9,57.58.

„Když Ježíš připravoval své učedníky pro jejich úkol, vetřel se mezi ně jeden, který tam nepatřil. Byl to Jidáš Iškariotský, který předstíral, že je Kristovým následovníkem. I on si činil nárok na místo mezi učedníky. Prohlásil velmi vážně a zdánlivě nevinně: „Mistře, budu tě následovat, kamkoli půjdeš.“ Ježíš ho ani neodmítl ani neuvítal, pouze smutně řekl: „Lišky doupata mají, ptáci mají svá hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by hlavu sklonil.“ Jidáš věřil, že Ježíš je Mesiáš, chtěl si zajistit vysoké postavení v novém království, proto se připojil k apoštolům. Ježíš chtěl tuto naději zmařit a poukázal mu na svoji chudobu. Učedníci si přáli, aby byl Jidáš mezi nimi. Z jeho vzhledu bylo patrné, že je nadaným mužem jasného úsudku. Divili se, že ho Kristus přijal tak chladně. Kdyby byl tehdy Jidáš zamítl, byli by pochybovali o moudrosti svého Mistra.“ EGW

2. Kde se ještě objevuje Jidášovo jméno? Mat.10, 1-4.

„Jidáš měl tytéž vlastnosti jako ostatní učedníci. Když se sešel s Ježíšem, měl několik vzácných povahových rysů, které mohly být církvi ku požehnání. Kdyby byl chtěl nést Kristovo jho, mohl být mezi nejpřednějšími apoštoly. Nedal se však napomenout a zatvrdil se. Šel pyšně, vzpurně za svou ctižádostí a nemohl tudíž vykonat dílo, které by mu Bůh svěřil.“ EGW

ZKLAMÁN A KRITICKÝ

3. Jaké nepřijemné odhalení učinil Ježíš po svém kázání o chlebě života a po zmařených nadějích některých učedníků? Jan 6,70.71.

„Jidášovi se velmi nelíbilo, že Jan Křtitel musel zemřít ve vězení. Jidáš byl první, kdo chtěl využít nadšení, jež vyvolalo rozmnožení chlebů. Chtěl se zmocnit Krista násilím a ustanovit ho králem. Měl velké představy a plány, ale trpké bylo jeho zklamání.“ EGW

4. Co bylo předmětem horlivé debaty mezi učedníky? Mar.9,33.34.

Od té chvíle mátl učedníky svými pochybnostmi. Jeho představy budily ustavičně ctižádostivé touhy po časném blahobytu a tak odvracel učedníky od důležitějších věcí. Jidáš byl obvykle původcem otázky, kdo z nich bude největší.

5. Jakou kritiku vznesl Jidáš při večeři v Betánii, když Marie pomazala nohy Ježíšovy? Jaká byla jeho pravá pohnutka? Jan 12,4—6.

„Jidáš si sám velmi vážil své prozíravosti. Měl zato, že jako pokladník je mnohem výš než ostatní učedníci a chtěl, aby to poznali i oni. Získal si jejich důvěru a velmi na ně působil svým vlivem. Jeho předstíraný zájem o chudé je zmátl a svou svůdnou řečí je přiměl k tomu, že i oni hleděli s nedůvěrou na Mariin čin.“ EGW

6. Co pronesl Pán Ježíš na ochranu Mariina svátého činu? Jan 12,7.8.

BLÍŽÍCÍ SE KRISE

7. Jaké děsivé prohlášení učinil Pán při poslední večeři? Jan 13,18.19.

„Když Spasitel umýval jeho zaprášené nohy a stíral je rouškou, rozehřálo se srdce Jidášovo a již byl na pokraji vyznání svých hříchů. Ale nechtěl se pokorit. Jidáš si zase namluvil, že následováním Krista by nic nezískal. Byl přesvědčen, že se umýváním nohou Pán Ježíš snižuje a utvrdil se ve svém úmyslu, že ho zaprodá.“ EGW

8. Čím byl zrádce konečně odhalen? Jan 13,26.27.

9. Co ještě poznamenal Ježíš a jak se k tomu Jidáš zachoval? v.27—30.

„Jidáš byl překvapen a zmaten, že jeho úmysl vyšel najevo a proto rychle opustil místnost. Byla noc pro zrádce, který se odvrátil od Krista a vyšel do tmy. Do té chvíle mohl Jidáš činiti pokání, ale jakmile opustil svého Pána a spoluúčedníky, učinil poslední rozhodnutí. Překročil hranici Boží milosti.“ EGW

10. Jaké tajné vyjednávání Jidáš navázal s kněžími? Mat.26,14—16.

„Před Velkou nocí se sešel Jidáš po druhé s farizeji a zákoníky, uzavřel s nimi dohodu, že jim Ježíše vydá. Ale i potom se přidružil k učedníkům, jakoby se nic nestalo. Ale ačkoli byl Jidáš udiven, že je prozrazen, byl tím rozhodnější. Vyšel od svaté večeře a dokončil zrádcovské dílo.“ EGW

Jidáš prodal svého Mistra za třicet stříbrných, cenu otroka, ve shodě s proroctvím Zachariášovým. Zach.11,12.

ZRADA A JEJÍ NÁSLEDKY

11. Jaký podíl měl Jidáš na vydání Krista? Mar.14, 43—46; Luk.22,47—51.

12. Co učinil Jidáš, když si uvědomil, že Ježíš nepoužije své božské moci, aby se vysvobodil? Mat.27,3—5.

Jidáš ovšem nevěřil, že by se Ježíš dal uvěznit. S úzkostí ho sledoval k výslechu před židovské vedoucí. Ustavičně sledoval Spasitele, kdy už překvapí své nepřátele, zjeví se jim jako Syn Boží a zmaří jejich pletichy a moc. Ale když hodiny mýjely a Ježíš snášel všechno příkoří, jala zrádce strašlivá hrůza, že prodal svého Mistra na smrt. Prodral se až k soudní stoličce a pohodil před nejvyššího kněze stříbrné peníze, které dostal odměnou za zrazení Pána. Bylo však příliš pozdě. Jeho zoufalé úsilí zamezit dalšímu postupu, ztroskotalo. Proto vyběhl ven, aby si vzal život.

13. Jak zní Kristův výrok o zrádci? Mat.26,24; Jan 17,12.

„Jidášův život je pravým opakem posvěcení a zkušenosti, kterou dosáhl jeho spoluučedník Jan. Jidáš se podobně jako Jan pokládal za učedníka Kristova, měl však jen zdání pobožnosti. Měl smysl pro krásu Kristova charakteru a naslouchaje jeho slovům, byl vnitřně usvědčen, ale nechtěl se však pokořit ani vyznat své hříchy. Tím, že odporoval božskému vlivu, zneuctil Mistra, jemuž předstíral lásku. Jan vážně bojoval proti svým chybám, zatím co Jidáš potlačil své svědomí a poddal se pokušení.“ EGW

14. Které místo Písma se vztahuje na Jidášovo odpadnutí? Jaká opatření byla účinná k vyplnění jeho místa? Ž.109,8; Sk.1,15—20.26.

Jidáš mohl přemoci svého lakotného ducha, mohl být pilířem v prvotní církvi. Svou životní dráhu mohl ukončit se ctí a slávou. Mohl mít jistotu, že i jeho jméno bude vyryto na základu města svatého, ale všechno ztratil.

I my můžeme dosáhnout dokonalého vítězství v Kristu a mít jistotu nepomíjitelného dědictví. Proto drž pevně to, co máš, aby nikdo nevzal koruny tvé!

8. ÚKOL — DNE 21. LISTOPADU 1959

PRVNÍ KŘESŤANSKÝ MUČEDNÍK

Zlatý verš: Mat.10,39.

Úvod: Křesťan, který projeví trpělivost a radost v opuštěnosti a utrpení a dovede se podívat smrti v tvář s klidem a pokojem neochvějné víry, vykoná pro evangelium víc, než by mohl vykonat dlouholetou věrnou službou. Z popelu mučedníků vzešla hojná žeň pro Boha.

Historie o Štěpánovi je krátká, ale krásná. Krásná proto, že je podobná Kristu v charakteru, sebezapření a sebezapomínající věrnosti vůči pravdě a Bohu, v jasném vystižení starozákonních písem.

ve statečném napominání a přímém obvinění a v konečném rozsudku téhož soudního tribunálu. Štěpán se objevuje jako první církevní vůdce, který si uvědomil, že nadešla nová éra a že křesťanství má poselství pro všechny svět.

DUCHEM BOŽÍM NAPLNĚNÝ ŽIVOT

1. Za jakých okolností byl Štěpán zvolen za diakona první církve? Jaké byly jeho vlastnosti? Sk.6,1—5.

Řekové, o nichž se tu mluví, byli Židé, kdysi žijící v oblastech řeckého jazyka a nyní usazení v Jeruzalémě. Zvolení Štěpána pro tuto důležitou služebnost bylo velmi vhodné. Ačkoli byl rodem Žid, ovládal řečtinu a byl dobře obeznámen se zvyky a obyčeji Řeků.

2. Co je praveno o Štěpánově službě? Které skupiny lidí byly podněceny k odporu proti Štěpánovi? Sk.6,8.9.

Tito řecky mluvící Židé z jiných zemí, měli své vlastní synagogy v Jeruzalémě a bylo zcela přirozené, že Štěpán naplněný Duchem Božím, usiloval získat je pro křesťanství.

3. Co učinili jeho nepřátelé, když nemohli odporovat důvodům pravdy? Sk.6,10—12.

Když kněží a vůdcové viděli moc, která provázela Štěpánovo kázání, byli naplněni prudkou nenávisť. Místo aby se poddali důkazům, které uvedl, rozhodli se umlčet jeho hlas násilnou smrtí. Zmocnili se ho a přivedli před synedrium, nedbajíce následků.

4. Která obvinění vznesli falešní svědkové, když synedrium zasedlo? Sk.6,13.14.

ŠTĚPÁNOVA VÝMLUVNÁ OBRANA

5. Které historické události uvádí Štěpán ve své obhajobě? Sk.7,1—8.

„Když byl Štěpán tázán na obžaloby, které proti němu vznesli, začal svou obranu jasným, zvučným hlasem, který se rozléhal t. zv. „kamennou síní“. Ve své poutavé řeči shrnul dějiny vyvoleného národa. Svou řečí dal najevo důkladnou znalost židovského zřízení a podal duchovní výklad, který našel naplnění v Kristu.“ EGW

Žaloby nepřátel se týkaly chrámu, zatím co ve své skvělé a mistrovské obraně podal Štěpán dosta-
tečný důkaz, že pravá bohoslužba není závislá na budově z kamene nebo ze dřeva. Abraham neměl chrámu a přece se mu zjevil „Bůh slávy“ a stal se otcem věřících.

6. Co pravil Štěpán o Josefovi? v.9—14.

Josef, oběť nenávisti a pomsty, byl otrokem v cizí zemi. Nebylo tam církve ani synagogy, ale měl tam to nejdůležitější: „Bůh byl s ním“.

7. Které zkušenosti Mojžíšovy vzpomíná Štěpán? v.20—29.

Ani Mojžíš, který byl prozřetelně zachován a vyškolen za vůdce Izraele, nebyl uznán ani přijat od svých bratří.

PŘEHLED ZKUŠENOSTÍ

8. Které zkušenosti jim Štěpán připomenul ze života Mojžíšova v zemi Madianské? v.30—36.

Přítomnost Boží v oné cizí a pohanské zemi změnila obyčejný pozemek v „zemi svatou“.

9. Které odpadnutí zdůrazňoval Štěpán z dlouhého pobytu Izraelitů na poušti? v.39—44.

„Shromáždění na poušti“ bylo poctěno živými svědky, zákonem Božím, obdrželo stánek umluvy. Avšak žádná z těchto věcí neuchránila Izraele od modlářství. Boží mluvčí byl pohrdlivě razvón „tento Mojžíš“.

10. Které proroctví uvádí Štěpán? v.37.

Štěpán těmito slovy ukazuje, že se Mojžíš těšil na příchod Mesiáše.

11. Ačkoli Šalamoun vystavěl nádherný chrám pro uctívání Boha, co je zde praveno o místě Božího přebývání? Sk.7,47—50; 1.Král.8,27; Iz.66,1.

Myšlenka, že žádný člověk není s to vystavět příbytek pro Nejvyššího, vzbudila prudký odpor u posluchačů.

„Když Štěpán dospěl k tomuto bodu, nastal mezi lidmi zmatek. Když spojil Krista s proroctvím a mluvil o chrámu tímto způsobem, Židé předstírajíce zděšení, roztrhli svá roucha. Pro Štěpána byl tento čin znamením, že jeho hlas bude brzy navždy umlčen. Viděl odpor, s kterým se setkala jeho slova a věděl, že vydal poslední svědectví. Náhle ukončil svou řeč.“ EGW

ŠTĚPÁNOVO ZÁVĚREČNĚ SVĚDECTVÍ

12. Jak oslovil Štěpán kněze a zákoníky, když náhle přerušil svou řeč o historických událostech? Sk.7,51—53.

„V té chvíli byli kněží a zákoníci naplněni hněvem. Jednajíce spíše jako dravá zvířata než lidé, vrhli se na Štěpána a skřípěli zuby. Štěpán četl v jejich tvářích svůj osud, avšak nezakolísal. Strach smrti se ho nedotkl.“

13. Která jiná scéna se objevila před zraky muže Božího, když viděl zuřivost svých posluchačů? v.54—56.

Štěpán nebyl odsouzen řádným soudem. Římské úřady se daly podplatit značným obnosem, aby případ nevyšetřovaly.

14. Jaký krásný odkaz zanechalo hrdinství Štěpánovo křesťanské církvi? v.59.60.

Když Pán Ježíš umíral na kříži, prosil za své nepřátele: „Otče, odpusť jim, nebo neví, co činí.“ Právě tak zvolal velikým hlasem i umírající Štěpán: „Pane, nepočítej jim toho hříchu.“

„Jeho smrt byla velikou zkouškou pro církev, ale skončila v usvědčení Saula, který nemohl vymazat ze své paměti víru a pevnost tohoto učedníka, ani slávu, která spočinula na jeho tváři. Tento houževnatý pronásledovatel se měl brzy stát vzdělavatelem církve, kterou před tím hubil. Saul by vyvolen mocnějším vítězem, než jakým byl poražen Štěpán. On zaujal místo mučedníka Štěpána, kázal a trpěl pro Ježíšovo jméno a rozšířil široko daleko zvěst o spáso v Kristu.“

FILIP - EVANGELISTA

Zlatý verš: Iz.30,21.

Úvod: „Pronásledování, které přišlo na církev, bylo velikým podnětem k evangelizační činnosti. Bůh dovolil pronásledování, aby rozptýlil své svědky na místa, kde by mohli pracovat pro jiné.“

NOVÁ MISIJNÍ EPOCHA

1. Co muselo mnoho křesťanů učinit po smrti Štěpána a po pronásledování, které následovalo? Sk.8,1—4.
2. Kdo byl Filip a co činil? Sk.6,5; 8,5.

„Filip diakon není totožný s Filipem, o němž mluví evangelium Janovo. Je to docela jiná osoba.“

3. Jaký úspěch měla evangelizační činnost v Samaří? Sk.8,6—8.

Město Samaří bylo vzdáleno několik mil od Sicharu, kde Ježíš mluvil se ženou u studny Jákobovy. Kristus zasel dobré semeno. Křesťanští uprchlíci z Jeruzaléma byli pozváni Samaritány a sklidili bohatou žeň mezi těmi, kteří kdysi byli jejich úhlavními nepřáteli. Filipova práce v Samaří byla odměněna velikým úspěchem a takto povzbuzen, poslal do Jeruzaléma o pomoc.

ZKUŠENOST V SAMARĚ

4. Který zvláštní muž žil v tomto městě a zač ho mnozí pokládali? Sk.8,9—11.

Tento člověk je často nazýván „Šimon magus“ na rozdíl od ostatních, kteří mají totéž jméno.

Bůh již v dávných dobách varoval svůj lid před všemi formami kouzelnictví a okultismu. Bible také jasně mluví o Boží nelibosti, která spočívá na všech činitelích nepravosti. Je dobře připomenout, že mágové dob pohanských mají dnes pokračovatele ve spiritistických médiích, jasnovidcích a věštcích. Apoštolská rada a výstraha je velmi časová i pro křesťany dneška. „A neobcujte se skutky neužitečnými tmy!“ (Ef.5,11).

5. Jak se mnozí, včetně Šimona, zachovali ke kázání Filipovu? v.12.13.

Když se Mojžíš objevil před Faraonem, tu Boží moc vítězila nad mocí pohanských mágů. Tak tomu bylo i v Samari. Když se pravda střetla s padělkem, pravda zvítězila.

6. Jaké požehnání zakusili věřící v Samari, když přišli Petr a Jan, aby spolupracovali s Filipem? v.14—17.

Filip konal šlechetné dílo, ale když zájem rostl a vyžadoval organizaci, bylo na místě, aby církev ustanovení zástupci se zúčastnili založení nového sboru.

Kdysi svolával Jan zhoubný oheň na neposlušné Samaritány, nyní však přichází se svým bratrem apoštolem, aby pro ně vyprosil dar Ducha svatého. Tak Kristus mění povahu člověka.

- 7. Jaký pokus učinil Šimon, aby získal moc ke konání divů? Jak byl pokárán a o co požádal?
Sk.8,18—24.**

Šimon místo aby obětoval sebe, tak přinesl peníze. Petr toto jeho smýšlení odsoudil. Šimon projevil naprostou neznalost základních zásad křesťanské víry, pokání a obrácení. Rovněž jeho žádost o modlitbu nejeví pravou zkroušenost ducha, nýbrž pouze naději na únik před trestem.

Od Šimona kouzelníka bylo odvozeno slovo „simonie“, které vystihuje zlořád získávání duchovních úřadů - za peněžní úplatky, dary nebo nestoudný vliv a čachry. Bible nám nepraví nic, zda se tento Šimon kdy obrátil. Tradice říká, že se stal nepřitelem poslu Božích.

FILIP A ETIOP

- 8. Jaké pokyny obdržel Filip od anděla? v.26.**

Podobně jako kapitán lodi, který se plaví na určité místo, se zapečetěnými rozkazy, které smějí být otevřeny teprve ve stanovenou dobu, tak i Filip opouští slibné pole evangelisace a jde na neurčité konat, neboť se naučil podřizovat se vůli Boží.

- 9. S kterou významnou osobností se setkal Filip na pusté cestě do Gúzy? v.27—29.**

„Tento muž ze země Etiopské zaujímal vysoké postavení a měl dalekosáhlý vliv. Bůh viděl, že obrátí-li se, použije svého velikého vlivu k udělení přijatého světla jiným a ku prospěchu evangelia. Andělé Boží provázeli tohoto muže hledající světlo a Spasitel jej přitáhl k sobě.“ EGW

10. Co četl muž na voze a jaká příležitost se naskytla pro Filipa? v.28—35. Iz.53,7.8.

Četl místo, které obsahuje ústřední téma celého Písma, kapitolu o Kristu-Spasiteli.

Srdce tohoto muže hořelo zájmem při výkladu uvedeného místa a když Filip skončil, byl hotov přijmout zjevené mu světlo. Svého vysokého postavení nepoužil jako výmluvy pro odepření evangelia.

11. Vyprávěj okolnosti, za nichž byl tento člověk pokřtěn! v.36—38.

„Etiop představuje velikou třídu lidí, která potřebuje vyučení od takových misionářů, jako byl Filip, kteří slyší hlas Boží a jdou, kam je Bůh posílá. Na celém světě jsou mužové a ženy, kteří toužobně vzhlížejí k nebi. Mnozí jsou na prahu království Božího a čekají, až budou do něho uvedeni.“ EGW

JINÉ ZKUŠENOSTI

12. Jakým zvláštním způsobem se Filip odloučil od nového přítele a co potom oba činili? v.39.40.

Anděl vedl Filipa k Etiopovi a pak byl zázrakem od něho odloučen. Filip šel svou cestou a zvěstoval radostnou zvěst pobřežním městům záp. Palestiny. Etiop pokračoval ve své cestě, aby se stal misionářem pro své krajany. Andělé Boží povedou kroky těch pracovníků, kteří dovolí, aby Duch svatý posvětil jejich jazyk, očistil a zušlechtil jejich srdce.

13. Jaké šťastné sbromáždění se později konalo v Cesarei asi po 20 letech a co se praví o decerách Filipových? Sk.21,8—10.

14. Která božská zaslíbení jsou dána všem, kteří svůj život cele odevzdali Bohu? Ž.32,8; Jan 16, 13; Iz.30,21.

Ve službě pro Krista okusil Filip požehnání vedení Ducha svatého, Bůh může mocně působit, když se lidé podřídí vedení Ducha svatého. Zaslíbení Ducha svatého není omezeno na žádný věk ani pokolení. Kristus prohlásil, že božský vliv Ducha svatého bude s jeho následovníky až do konce. Ke všem, kteří přijali Krista jako osobního Spasitele, přichází Duch svatý jako rádce, posvětitel, vůdce a svědek.

10. ÚKOL – DNE 5. PROSINCE 1959

BARNABÁŠ A TIMOTEUS

Zlatý verš: 2.Tim.2,15.

Úvod: Barnabáš byl prvním levitou. o němž se činí zmínka, že přijal Krista. O něco později „mnohý také zástu poslouchal víry“. (Sk.6,7) Barnabáš, který pocházel z Cypru byl nazván „pěstounem křesťanství mezi pohany“. Stal se ochráncem nově obráceného Saula z Tarsu. A když po první misijní cestě se rozdělili, tu se Timoteus stává milovaným spolupracovníkem Pavlovým. Všichni tři byli Hellenisté, neboli Židé z řeckého prostředí, kteří mluvili plynň řecky. Jelikož nebyli tak zatíženi pobožnostkářstvím židovského pokolení, rychle postřehli všesvětový cíl křesťanství a Bůh je mocně použil za své průkopníky a vyslance v pohanském světě.

PRVOTNÍ SLUŽBA BARNABÁŠOVA

1. Jak byli věřící prvotní církve podporováni? Čí dar je zde jmenován? Sk.4,32—37.

Jméno Barnabáš se vykládá různě, jako „syn potěšení, syn povzbuzení nebo syn proroctví“. Obrácení a vzácný dar tohoto levity byly skutečně velikým povzbuzením pro prvotní církev.

2. Kdo uvedl Saula po jeho obrácení při první návštěvě Jeruzaléma mezi apoštoly? Sk.9,26—28.

Bylo velmi těžké věřit, že tak zarytý farizeus a horlivý ničitel církve se mohl stát upřímným následovníkem Ježíšovým.

3. Co učinili vůdcové církve v Jeruzalémě, když se dověděli o mnohých případech obrácení v Antiochii? Sk.11,19—22.

4. Které vlastnosti charakteru měl Barnabáš a jaké byly výsledky jeho úsilí? v.23.24.

Práce Barnabášova v Antiochii byla bohatě požehnána a mnozí byli připojeni k počtu věřících.

SPOLUPRACOVNÍK PAVLŮV

5. Jaké zvláštní úlohy se podujal Barnabáš? Jak prospívalo dílo v Antiochii? Sk.11,25.26.

„Když se dílo rozvíjelo, pocítoval Barnabáš potřebu pomoci, aby zvěst evangelia šla rychleji vpřed. Proto odešel do Tarsu, aby vyhledal Pavla, který po svém odchodu s Jeruzaléma pracoval nějaký čas v oblastech Sýrie a Cilicie. Zvěstoval víru, kterou kdysi hubil. Barnabášovi se podařilo najít jej a přesvědčit ho, aby se zapojil do díla Božího.“ EGW

6. Kde a za jakých okolností byl Barnabáš oddělen ke službě evangelia? Na jakou průkopnickou cestu se pak vydal se Saulem? Sk.13,1—4.

Barnabáš a Pavel navštívili Cypr a četná města v Malé Asii, v nichž založili sbory. Po uzdravení člověka chromého v Lystře, lidé provolávali: „Bohové, připodobnivše se lidem, sestoupili k nám!“ Tento výrok byl ve shodě s jejich tradicí, která pravila, že bohové někdy navštíví zemi. Barnabáše nazvali Jupiterem pro jeho důstojný zevnějšek, neboť klid a důstojnost patřily v jejich představách nejvyššímu bohu.

7. Co hodlal Pavel a Barnabáš podniknout, když splnili své poslání v Antiochii a Jeruzalémě? Jaký spor vznikl a jak skončil? Sk.15,36—41.

Jak Pavel, tak i Barnabáš měli neobyčejné pochopení pro ty, kteří jejich službou nedávno přijali evangelium a proto je chtěli opět navštívit. Při té příležitosti nastal spor pro Marka. Barnabáš podle svého přesvědčení bere Marka s sebou. O další práci tohoto posvěceného apoštola není již v Písmu žádné zmínky. Pokud jde o tzv. „epištolu Barnabášovu“ je zřejmé, že jejím autorem není Barnabáš ze Skutků apoštolských, neboť jde nepochybně o podvržený list.

MLADISTVÝ PRŮVODCE

8. Kdy se Timoteus obrátil ke křesťanství? Co se praví o jeho otcí, matce a babičce? Sk.16,1; 2.Tim 1,5.

„Mezi těmi, kteří se v Lystře obrátili a byli očitými svědky utrpení Pavlova, byl také jeden, který se měl stát vynikajícím pracovníkem pro Krista a

který měl s apoštolem sdílet zkoušky i radosti průkopnické služby v těžkých polích. Byl to mladý muž, jménem Timoteus. Když Pavla táhli z města, tento mladý učedník byl mezi těmi, kteří stáli nad zdánlivě mrtvým tělem a který jej viděl povstat zraněného a zkrvaveného, avšak s chválami na rtech, že směl trpět pro Krista.“ EGW

9. Jak pohlíželi na Timotea věřící v Lystře a Ikonii? K čemu byl Timoteus povolán? Sk.16,2.3.

„Pavel viděl Timoteovu věrnost, stálost a opravdovost a zvolil ho za svého druhá v práci. Ti, kdo vyučovali Timotea v dětství, byli odměněni, když ho viděli v úzkém společenství s velikým apoštolem. Timoteus byl ještě mlád, když byl povolán Bohem, aby se stal učitelem. Vlivem naučení, jehož se mu v dětství dostalo, byl tak pevných zásad, že byl schopen stát se Pavlovým pomocníkem. A ačkoli byl mlád, svou odpovědnost nesl s křesťanskou tichostí.“ EGW

10. Kromě častých cest, na kterých doprovázel Pavla, kterým sborům ještě Timoteus sloužil? Sk.19,22; 1.Tes.3,2; Řím.16,21; 1.Kor.4,17.

11. Jaké krásné svědectví vydává Pavel Timoteovi, když píše sboru ve Filippi? Fil.2,19—22.

Jako tichost a obezřetnost Melanchtonova sloužila k doplnění síly a odvahy Martina Luthera, tak prozřetelnost Boží postavila dva muže vedle útočného a neohroženého Pavla. První byl klidný a důstojný Barnabáš a později jemný, nevťiravý, mladý Timoteus. Avšak oba dva měli svatou odvahu vydat svůj život pro evangelium.

PASTÝŘ SBORU EFEZSKÉHO

- 12. Jaké dopisy, obdržel Timoteus, když sloužil jako pastýř velikému sboru v Efezu? 1.Tim.1,1.3; 2.Tim.4,22.**

Má se zato, že první list psal Pavel z Laodicee, druhý z Říma. Timoteovi byla svěřena péče o sbor v Efezu a proto tam byl ponechán, když Pavel nastoupil svou poslední cestu do Říma. Pavla a Timotea pojila neobyčejně hluboká a silná láska. Od svého obrácení Timoteus sdílel s Pavlem práci i utrpení a jejich přátelství se stále prohlubovalo, sílilo a posvěcovalo. Tak se stal Timoteus pro letitého Pavla a práci unaveného apoštola tím, čím může být syn pro milovaného a ctěného otce.

- 13. Co bylo hlavním cílem, pro který Pavel píše druhý list Timoteovi? 2.Tim.1,4; 4,1; 2,5.**

„Pavel věděl, že jeho život je nejistý a obával se, že by Timoteus mohl přijít pozdě. Měl pro něho důležité rady a naučení, protože mu byla svěřena tak veliká odpovědnost. A zatím co Timotea žádá o bezodkladnou návštěvu, diktuje závěť pro případ, že by ji nemohl osobně sdělit. Jeho duše byla naplněna láskyplnou péčí o syna v evangeliu a o sbor jemu svěřený. Pavel usiloval vštípit Timoteovi důležitost věrnosti pro svaté povolání.“ EGW

- 14. S jakou vážnou žádostí se obrací sestárlý apoštol na Timotea? 2.Tim.4,9.**

Z PRONÁSLEDOVATELE APOŠTOL

Zlatý verš: Fil.3,8.

Úvod: Saul se narodil v domě hebrejském a tam také strávil své dětství. Vyrůstal jako izraelský hoch, jemuž byly záhy vštěpovány dějiny vyvoleného lidu. Tyto dějiny pak často musel opakovat v synagogách a doplňoval je zprávou o životě a vzkříšení ukřižovaného Mesiáše. Historie Abrahama, Izáka, Jákoba a jeho dvanácti synů, Mojžíše, Jozue, Samuele, Eliáše, Daniele a Makkabejských byla předmětem vyprávění jeho učitelů v dětství. Kdo by si byl představil, že jako Benjamin byl nejmladší a nejméně vážený mezi patriarchy, tak i toto naslouchající dítě z pokolení Benjamin mělo být spojeno se dvanácti učedníky Spasitele jako poslední a nejvýznamnější apoštol.

NA CESTĚ DO DAMAŠKU

1. Jak se zúčastnil Saul ukamenování Štěpána? Co podnikl po tomto činu? Sk.7,58; 9,1.2.

„Rabíni pokládali Saula za velmi slibného mladíka a skládali v něm veliké naděje. Viděli v něm schopného a horlivého obránce staré víry. Jeho zvolení za člena synedria dodalo mu moci.

2. Co podivuhodného se přihodilo, když se Saul se svým průvodem blížil k městu Damašku? Sk.9,3–7.

3. Kdo pomohl Saulovi dostat se do města a jak prožil následující dny? v.8.9.

PROMĚNĚNÝ ČLOVĚK

4. Jaké vidění obdržel Ananiáš? Jak překonal své námitky? Sk.9,10–16.
5. Co se přihodilo Saulovi, když jej navštívil Ananiáš? v.17.18.

„Saul, který byl zaslepen falešnými představami a předsudky, obdržel zjevení Krista, kterého pronásledoval. Ananiáš na místě Kristově se dotýká Saulových očí, aby mu byl navrácen zrak. Na místě Kristově klade na něho ruce a modlí se ve jménu Kristovu. Saul přijímá Ducha svatého.“ EGW

6. Co učinil Saul, jakmile se zotavil z dočasné mdloby? Co na to říkali Židé? v. 19–23.
7. Kde ztrávil Saul následující tři léta? Gal.1, 15–18.

„Zde v samotě Pavel měl dostatek příležitosti ke klidnému studiu a přemýšlení. Tiše přemýšlel o své zkušenosti a činil pokání. Hledal Boha celým srdcem a nepřestával, dokud neměl jistotu, že jeho pokání bylo přijato a hříchy odpuštěny. Ježíš byl s ním, upevnil ho ve víře a dal mu hojnost moudrosti a milosti.“

PRONÁSLEDOVANÝ PRONÁSLEDOVATEL

8. Co zosnovali Židé, když se Pavel vrátil do Damasku a jak unikl? Sk.9,23–25.

- 9. Jak pohlíželi na Saula učedníci v Jeruzalémě?
Čím byly jejich obavy a podezření rozptýleny?
v.26—28.**

O Saulových předcích pravilo slovo prorocké: „Benjamin, vlk dravý“ (1.M.49,27). Věren svému zděděnému instinktu, pronásledovatel šířil hrůzu a zkázu. Když se však cele obrátil, vlčí povaha se změnila a pozdější proroctví, týkající se Benjaminu, se splnilo ve zkušenosti proměněného Saula: „Milý jest Hospodinu, bezpečně v něm bydleti bude.“ (5.M.33,12.)

- 10. Oč usloval Saul za své návštěvy v Jeruzalémě?
Čím byla jeho činnost omezena? Sk.9,22.**

Budoucí apoštol pohanů byl nyní ve městě, kde žilo mnoho jeho dřívějších přátel. Toužil po tom, aby těmto židovským vůdcům mohl objasnit proroctví o Mesiáši. Ačkoli odepřeli uvěřit, Pavel chtěl zůstat v Jeruzalémě, kde by se mohl setkat s opozicí. Útěk se mu zdál zbabělý. Chtěl svou přítomností některé zatvrzelé Židy přesvědčit o pravdě evangelia, i kdyby ho to mělo stát život.“ EGW

POVOLÁN K SVĚTOŠIRÉ SLUŽBĚ

- 11. Jaké božské poslání obdržel Saul při modlitbě
v chrámu? Sk.22,17—21.**

„Bůh ve své prozřetelnosti nejenže Saula zachoval, ale obrátil ho a postavil na stranu Kristovu. Pavel jako výmluvný, nebojácný a přísný kritik měl vlastnosti, které velmi potřebovala prvotní církev.“
EGW

12. Kam šel Pavel svědčit o Kristu, když byl zbaven možnosti pracovat pro obyvatele jeruzalémské? Sk.9,30; Gal.1,21—23.
13. Kdo vyhledal Saula a s jakým výsledkem? Sk.11,25.26.
14. Jaká zvláštní služba se konala ve sboru v Antiochii, když byla zřejmá Saulova způsobilost pro kázání evangelia? Sk.13,1—3.

„Vzkládání rukou nepřidává člověku nový dar milosti ani schopnosti. Je to pouze uznaný způsob zplnomocnění a pověření k určité funkci. Tímto způsobem vtiskla církev pečeť dílu Božímu. Pavel pokládal toto své oddělení za počátek nové a důležité epochy svého života. Od této doby se datuje počátek Pavlova apoštolství v křesťanské církvi. EGW

12. ÚKOL — DNE 19. PROSINCE 1959

APOŠTOL POHANŮ

Zlatý verš: Ef.3,8.

Úvod: Ve dnech apoštolských byla Antiochie Syrská ležící asi 350 km severně od Jeruzaléma, nazývána také „Východní Řím“. Vedle Říma a Alexandrie to bylo nejdůležitější město římské říše a bylo proslulé střediskem obchodu, vzdělanosti a kultury. Žilo tu mnoho tisíc Židů. Zde byli věřící po prvé nazváni křesťané. Zde byli také Pavel a Barnabáš

oddělení ke službě evangelia. Toto město zasahuje hluboce do apoštolova života, stává se jeho vyvolenou a ústřední vlastí po dobu 20 let a jest i vhodným východiskem jeho misijních cest.

1. Na který ostrov se apoštolé vydali? S jakým odporem se tam setkali a kdo byl získán pro evangelium? Sk.13,4—12.

2. Jaké bylo ovoce kázání v Antiochii Pisidické? v.44—47.

Již před dávnými věky proroci předpovídali obrácení pohanů, avšak tato proroctví nebyla náležitě pochopena. I sám Spasitel mluvil během své pozemské služby o hlásání evangelia mezi pohany.

3. Která tragická událost se přihodila v Lystrě? Sk. 14,19.20.

Krví zbrocený a bolestí vyslyšený apoštol padl na zem a rozzuřená luza jej vytáhla ven za město. Domnívali se, že je mrtvý.

Skupina věřících z Lystry zůstala věrná i v této temné hodině zkoušky. Bezdůvodný odpor a kruté pronásledování nepřátel pouze upevnilo víru těchto oddaných bratří. A nyní tváří v tvář nebezpečí a opovržení prokázali svou věrnost; shromáždili se okolo těla toho, o němž se domnívali, že je mrtev.

4. Jak posilovali Pavel a Barnabáš skupiny nově získaných věřících na své zpáteční cestě? Sk.14,21—26'

Křesťané v oněch oblastech byli znovuzrozeni, avšak potřebovali duchovního pokrmu a posílení, První věcí je dbát, aby byli v Kristu a potom pečovat o to, aby byli silní v Pánu.

Zde je první zmínka v bibli o ustanovení „starších“, kteří by vyučovali, vedli a spravovali zorganizované sbory.

DRUHÁ MISIJNÍ CESTA

- 5. Do kterého přístavu přijel Pavel a jeho druhové, když prošli četnými maloasijskými provinciemi? Jaké vidění dostal Pavel? Sk.16,6—9.**

Toto macedonské volání ještě stále zní. Andělé nebeští již dlouho čekají, až členové církve budou s nimi spolupracovat ve velikém díle. Pole je tak veliké, úloha tak obsáhlá, že každé posvěcené srdce bude puženo do práce pro Ježíše.

- 6. Které město apoštolé navštívili, když uposlechli Boží výzvy? Kdo byl prvním plodem práce v Evropě? Sk.16,11—15.**

Je zřejmé, že zde nebylo židovské školy. Ale venku za městem na tichém břehu bylo židovské místo pro modlitbu. Zde se proto shromáždilo několik pobožných žen k modlitbě. Pavel jim vyprávěl prostou, avšak stále živou historii vykoupení, jako kdysi Kristus hovořil k ženě u studny Jákobovy.

- 7. Vyprávěj o uvěznění apoštolů, o půlnočním modlitebném shromáždění a o obrácení strážce vězení! v.22—34.**

Pavlova práce ve Filipis skončila založením sboru, jehož členstvo se stále rozmáhalo. Po mnoha letech, když Pavel byl vězněn v Římě, psal list sboru do Filipis, v němž je povzbuzuje, aby statečně snášeli pronásledování bez bázně a strachu. (Fil.1,27—30)

8. Které další slavné město Pavel navštívil, když prošel městy macedonskými? Podej souhrn proslavu na Arcopágu! Sk.17,15—31.

Město Athény se svými svatyněmi umění a kultury představovaly nejvyšší výplody pohanské civilizace. Zde, na pahorku Martově, obklopeném schránkami mistrné práce modlářství, se Pavel chopil příležitosti, aby zvěstoval pravou bohoslužbu čistého, svatého a všemohoucího Boha.

9. Jak dlouho pracoval Pavel v Korintě a s jakým výsledkem? Sk.18,1.4.11.18.

„Apoštolovo kázání evangelia v Korintu se lišilo od způsobu práce v Athénách. V Athénách se snažil přizpůsobit se svým posluchačům, uplatňoval logiku proti logice, vědu proti vědě a filosofii proti filosofii. Avšak v Korintu upustil od důvodů lidské moudrosti a nechce znát nic jiného než Krista ukřižovaného, jeho Ducha a jeho moc.“
Výsledky práce v Athénách byly poměrně malé zatím co v Korintu byl založen silný, kvetoucí sbor.

TŘETÍ MISIJNÍ CESTA

10. Kterými oblastmi procházel Pavel po krátké návštěvě Efezu a Jeruzaléma? Sk.18,19—23.

11. Která zkušenost svědčí o obrácení mnohých v Efezu? Sk.19,18—20.

Efez bylo netoliko nejnádhernější, ale také nejzkaženější město. (Ef.5,11.12) Knihy, které zde pálili věřící, pojednávaly o kouzelnictví. Bylo to právě kouzelnictví, kterým uráželi Boha a ohrožovali své duše a vůči těmto kouzlům projeví nyní opovržení. Tím dokázali své pravé obrácení.

12. Co vyvolalo nemalý zranek mezi lidmi a jak byl tento nepokoj utišen? Sk.19,23—29.35—41.

V Efezu se rozmohlo velmi výnosné řemeslo. Bylo to zhotovování a prodej pozlacených a postříbřených obrazů Artemidy, či obrazů jejího chrámu, které lidé nosili jako talisman proti neštěstí. Příjem pohanských kněží a řemeslníků byl ohrožen proto vyvolali proti Pavlovi prudkou zášť. Městský tajemník, jako první úředník města, pronesl moudrou řeč a zastal se Pavla jako nevinného člověka. Bylo to další vítězství křesťanství nad bludem a pověrou.

NEBOJÁCNÝ APOŠTOL

13. Jaké byly pocity velikého apoštola, když na něho těžce doléhaly zkoušky a nebezpečí? 2.Kor.1, 8—10.

Uprostřed stálého přívalu odporu a křiku nepřátel, neohrožený apoštol téměř zmalomyslněl. Avšak pohleděl zpět na Golgatu a s novou horlivostí šířil známost o Ukřižovaném. Pouze on kráčel po krvi skropené stezce, po níž šel Ježíš Kristus. Nehodlal se však vzdát boje, dokud nesloží svůj štít k nohám svého Vykupitele.

14. Které proročké výstrahy pronesl Pavel ve svém posledním proslovu k bratřím v Efezu? Co může učinit milost Boží? Sk.20,28—32.

Ani obava před urážkou, ani touha po přátelství nebo uznání nemohla Pavla přimět, aby zadržel slovo, které mu dal Bůh pro naučení, výstrahu nebo k napravení. Dnes žádá Bůh od svých učedníků, aby také tak věrně plnili své úlohy; jak to činil ap. Pavel.

15. Podej souhrn nebezpečí pronásledování, kterými Pavel procházel. Čím se chlubil? 2.Kor.11, 24—30; Gal.6,14.

„Tento hrdina kříže vyšel do boje oděn celým oděním Božím. Pán jej prohlásil za vítěze. Upíraje svůj zrak na odměnu, která se dostane věrným, prohlásil tónem vítězství: „Nebo toto nynější lehoučké soužení naše převelmi veliké věčné slávy břímě nám působí.“ EGW

13. ÚKOL — DNE 26. PROSINCE 1959

VĚZEŇ A MUČEDNÍK

Zlatý verš: 2.Tim.4,7.8.

Úvod: Pavel byl od přírody nadán značně bystrým rozumem. Je-li tato vlastnost posvěcena, pak se člověk stává neobyčejně užitečným nástrojem. Tak tomu bylo i u Pavla, neboť se mu dostalo té přednosti, že mohl předkládat a vysvětlovat veliké základní pravdy křesťanství jak slovem, tak i perem. Byl neúnavným dělníkem, který se srdcem i duší věnoval rozšíření evangelia. Ničeho pro sebe nepožadoval, než mluvit podle svého přesvědčení. Svým křesťanským hrdinstvím a dobrovolným utrpením si získal lásku nesčetných srdcí. Na sklonku svého života, unaven prací a soužením, jde vstříc mučednické smrti s neochvějnou vírou a vítězným pohledem na „onen den“, v němž obdrží korunu spravedlnosti.

UVĚZNĚNÍ V PALESTINĚ

1. Co se přihodilo, když se Pavel vrátil z třetí misionářské cesty a byl spatřen v chrámě? Sk.21,27—33.
2. Jaké ujištění se apoštolu dostalo, zatím co byl ve vazbě v pevnosti? Sk.23,10.11.
3. Kam byl Pavel odeslán, aby unikl spiknutí, jež ohrožovalo jeho život? Sk.23,12.31—33.
4. Jaké svědectví vydal Pavel před Felixem a jeho ženou? Sk.24,24.25.

Pavel mluvil k tehdejší úpadkové společnosti evangelium čistoty, střídmosti a budoucího soudu. Znal tu pohansko-židovskou společenskou třídu a věděl dobře, kde jsou její slabiny. Obrátil proto pozornost posluchačů na praktické následky křesťanství, na mravní stránku: na vnitřní přísnost, na ovládnutí vášní a odpovědnost před budoucím soudem. Nebyl proto divu, že se Felix třásl strachem. Svědomí ho obviňovalo!

5. Když o dvě léta později Pavel mluvil před Festem a Agrippou, jakou výzvu učinil? Sk.26,26—29.

Pavlovo slovo velmi výstižně představuje vzácnou krásu a vznešené chování křesťana. V dojemném závěru své obrany vyjadřuje Pavel touhu týkající se netoliko Agrippy, ale všech, kteří nikdy neokusili vnitřního štěstí z víry. To může dát jen Kristus.

CESTA DO ŘÍMA

6. Vyliče nebezpečnou plavbu do Itálie. Sk.27,1—44.
7. Které divy se staly na ostrově Maltě? Sk.28,1—10.

Během tří měsíců, když loď kotvila u ostrova, Pavel a jeho společníci využili mnohou příležitost ke kázání evangelia. Pán skrze ně podivuhodně působil. Ukázalo se opět, jaké požehnání přináší jediný člověk, který je ve spojení s Bohem. Jako modlicí se Mojžíš, byl i Pavel prostředníkem mezi Bohem a lidmi. Je to nejdůstojnější jednání pastýře duší, když má sbor nebezpečí. Ulehčení, kterého se mu dostávalo, nepovažoval Pavel za samozřejmost, nýbrž jako závazek, aby své síly využil pro druhé.

8. Jakého povzbuzení se dostalo Pavlovi na další cestě do Říma? v.12–15.

Jen málo čtenářů si uvědomí pravý význam slov „poděkoval Bohu a počal být dobré mysli“. Pavel tu zažil příjemné překvapení. Římský sbor poslal svému apoštolu první pozdrav. Jak byla ta pozornost milá jeho srdci! Uprostřed věřících, kteří se nestyděli za jeho pouta, Pavel hlasitě chválil Boha a nabyl dobré mysli.

ŽIVOT VĚZNĚ V ŘÍMĚ

9. Když Pavel došel do Říma, koho povolal a jaká příležitost se mu naskytila? v.17.23.

Pavel věděl, že Židé v Římě mají velký vliv. Proto vyhledal dle svého zvyku nejdříve své krajany. Chtěl jim vysvětlit některé skutečnosti o sobě a své práci dříve, než by jeho nepřátelé začali proti němu štvát.

10. Jak dlouho zůstal apoštol ve vězení? Jaké možnosti však měl? v.30.31.

Za svého působení v Římě napsal Pavel list k Efezským, Filipenským, Kolosenským, Filemo-

novi, 2. ep. Timoteovi a zřejmě i knihu Židům (viz Žid.13,24).

11. Kdo je zahrnut mezi věřícími, získanými prací Pavlovou? Fil.1,12.13; 4,2.22.

„Dokonce i v domácnosti císaře Nerona byli věřící křesťané. Z hříšných eluhů, ještě daleko hříšnějších než císař sám, byly získány duše, které se staly dítkami Božími. Nebyli tajnými křesťany, nýbrž zjevnými. Nestyděli se za svou víru.

Žaloby vznesené proti Pavlovi neobstály a vzdor všeobecnému očekávání se zřetelem na spravedlnost, prohlásil Nero vězně za nevinného. Pavlova pouta byla sňata a byl opět svobodný. Tuto poslední přestávku svobody pilně využil pro práci ve sborech.“ EGW

12. Jak projevuje apoštol nedostatek lidské podpory v době svého druhého uvěznění v Římě? 2.Tim.4,16.17.

„Po svém příchodu do Říma byl Pavel uvězněn do temné kobky, kde zůstal až do rozhodnutí. Obviněn z podnícení nejnižšího a nejohrovnějšího zločinu proti městu a národu, tj. zapálení Říma. byl zatracován. V této těžké hodině nebylo ani jediného římského křesťana, který by ho podepřel.“EGW

13. Co žádal Pavel naposledy od Timotea? v.9.11.13. Zda Timoteus přišel ještě před popravou, není známo.

14. Jaké vítězné svědectví vydal Pavel před blízkou mučednickou smrtí? v.6—8.

„Když katův meč dopadá a stíny smrti obklopují mučedníka, tu jeho poslední myšlenka je upřena na

veliké vzkříšení, kdy se setká s Dárcem života. On ho uvítá do věčné radosti. Téměř 20 století uplynulo, co Pavel prolil svou krev jako svědek pro slovo Boží a svědectví Ježíše Krista. Žádná věrná ruka nezaznamenala pro budoucí generace poslední scény ze života tohoto svatého muže. Jako zvuk trouby zněl jeho hlas po všechna staletí, obživoval svou statečností tisíce svědků Kristových a z nespočetných srdcí zaznívá dodnes ozvěna vlastní jeho radosti: „Nebo já se již k tomu blížím, abych obětován byl a čas rozdělení mého nastává. Boj výborný bojoval jsem, běh jsem dokonal, víru jsem zachoval. Již zatím jest mi odložena koruna spravedlnosti, kterou mi dá v onen den Pán, ten spravedlivý soudce a netoliko mně, ale i všechněm těm, kteříž milují to slavné příští jeho.“ EGW

JITŘENKA 1959

LEDEN - BOŽICESTA

Č 1 Jan 17, 3	To je život
P 2 Jer. 9, 23	Ne v moudrosti, ale nebo v bohatství nýbrž
S 3 Jer. 9, 24	v poznání Boha je život z. s. 16,10
N 4 2. Petr. 1, 3	Význam poznání Boha pro život
P 5 Ž. 42, 2	Touha duše po Bohu
U 6 Ž. 42, 3	Náše občasnosti s živým Bohem
S 7 Iz. 55, 1	Milostivé Boží pozvání
C 8 Zj. 21, 0	Zaslibení vody živé
P 9 Ž. 103, 2	Jarce ve svém závilí na Bohu
S 10 Ž. 84, 3	Celá naše bytost touží po Bohu z. s. 10,18
N 11 Iz. 40, 0	Boží výzva Sionu
P 12 Job 11, 7	Boží myšlení daleko převyšuje naše myšlení
U 13 Rim. 11, 33	Nevyslýšitelné Boží cesty
S 14 Jer. 29, 13, 14	Pán se nám dává našectí
Č 16 Ž. 101, 21	Země jest plná Božích bohatství
P 16 Ž. 10, 20	Pán vesmíru zjevuje svou moc
S 17 Ž. 19, 2	Nelouza mluví o alévé Boží z. s. 16,28
N 18 Ž. 121, 1-3	Hory jsou symbolem Boží věrnosti
P 10 Ž. 107, 24, 25, 29	Boží dny v noci
U 20 Ž. 43, 3	Hidej Boha v jeho svatyni
S 21 Ž. 77, 14	Svatá Boží cesta
C 22 Jan 10, 26, 27	Otec nás miluje
P 23 Zj. 15, 3	Obsah písně Mojžíšovy a Beránkovy
S 24 Jer. 31, 3	Přítulnost Boží lásky z. s. 10,30
N 25 Ž. 46, 11	Poznání Boha vede k pokoji
P 26 Iz. 64, 8	My jsme hlína, On náš tvárcem
U 27 Ž. 81, 2	Bůh jest naše útočiště
S 28 Ž. 81, 4	Jamé bezpeční pod jeho křídly
C 29 Dan. 11, 32	Znalost Boha není díl slábnosti
P 30 Kol. 1, 11	Říkat v Božím poznání
S 31 Pf. 0, 10	Počátek pravé moudrosti z. s. 10,50

